

Saksframlegg

Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Helse Sør-Øst RHF	1. februar 2018

SAK NR 009-2018

UTARBEIDELSE AV REGIONAL UTVIKLINGSPLAN 2035 FOR HELSE SØR-ØST

Forslag til vedtak:

1. Helse Sør-Øst RHF skal innen desember 2018 ferdigstille Regional utviklingsplan 2035 for Helse Sør-Øst i tråd med gitte føringer og mål angitt i Nasjonal helse- og sykehusplan.
2. Den regional utviklingsplanen skal presentere framskrivninger og kapasitetsbehov og konkretisere hvilke strategiske mål og tilhørende tiltak som kan legge grunnlag for en bærekraftig helsetjeneste fram mot 2035.
3. Den regional utviklingsplanen skal sammenfatte helseforetakenes utviklingsplaner og kvalitetssikre disse opp mot regionens samlede «sørge for»-ansvar og kapasitetsbehov.
4. Styret slutter seg til mandat for og organisering av planarbeidet.

Hamar, 25. januar 2018

Cathrine M. Lofthus
administrerende direktør

1. Hva saken gjelder

Denne saken beskriver rammer for arbeidet med *Regional utviklingsplan 2035* for Helse Sør-Øst. Den regionale planen skal vise regionens planlagte utvikling i kortere og lengre perspektiv. *Regional utviklingsplan 2035* skal danne grunnlag for at Helse Sør-Øst kan møte utviklingstrekk og utfordringer helsetjenesten vil stå overfor. Planen skal bidra til utvikling av gode og likeverdige helsetjenester til alle som trenger det, når de trenger det, uavhengig av alder, bosted, etnisk bakgrunn, kjønn og økonomi.

Rammene som beskrives tar utgangspunkt i Nasjonal helse- og sykehusplan (Meld. St. 11 (2015–2016)) og statlige føringer gitt i oppdragsdokumenter og foretaksmøter i 2016, 2017 og 2018. Videre legges det til grunn regionale føringer som er gitt for helseforetakenes utviklingsplaner og produktet av utviklingsplanarbeidet som helseforetakene har gjennomført og gjennomfører i 2017 og 2018..

Saken omhandler også rammer for organisering av arbeidet, herunder medvirkning og forankring frem mot at regional utviklingsplan kan vedtas av styret for Helse Sør-Øst RHF ultimo 2018.

Den regionale planen skal bidra til å tydeliggjøre helseforetaksgruppens overordnede strategier i form av et målbildet for Helse Sør-Øst i 2035.

Regional utviklingsplan 2035 skal ferdigstilles og oversendes Helse- og omsorgsdepartementet innen utgangen av 2018. De fire helseregionene arbeider parallelt med sine utviklingsplaner. Det er en ambisjon at arbeidene samordnes og er en del av grunnlaget for neste Nasjonal helse- og sykehusplan som skal ferdigstilles i 2019.

2. Bakgrunn og føringer for utviklingsplanarbeidet

2.1 Nasjonal helse- og sykehusplan – helseforetakenes utviklingsplaner

I foretaksmøte i Helse Sør-Øst RHF 4. mai 2016 ble oppfølging av Nasjonal helse- og sykehusplan behandlet. Det ble lagt til grunn at alle helseforetak skal utarbeide utviklingsplaner.

Oppdraget ble utdypet i foretaksmøtet 10. januar 2017 der det ble fremhevet at utviklingsplanene må kunne ses samlet slik at de legger et grunnlag for det samlede tjenestetilbudet i regionen. Videre ble det pekt på at utviklingsplanene også må kunne ses i en nasjonal sammenheng og at det er viktig at alle regioner benytter felles metodikk for framskrivninger av kapasitetsbehov.

Det er utarbeidet en «Veileder for arbeidet med utviklingsplaner». Denne ble vedtatt i styret i Helse Sør-Øst RHF 16. juni 2016 (sak 056-2016). Veilederen er lagt til grunn i arbeidet med helseforetakenes utviklingsplaner.

Høsten 2016 gjennomførte Helse Sør-Øst RHF et arbeidet for å utvikle særskilte faglige føringer innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling, psykisk helsevern, rehabilitering og habilitering. I tillegg ble hjerneslagsbehandling, kreftkirurgi og prehospitaltjenester fremhevet som viktige utviklingsområder. Det ble videre utarbeidet en sammenstilling av gjeldende strategier og planer

som grunnlag for helseforetakenes arbeid med utviklingsplaner. I sak 008-2017 sluttet styret for Helse Sør-Øst RHF seg til føringer for helseforetakenes arbeid med utviklingsplaner som er angitt i dokumentet «Strategier, planer og regionale føringer».

2.2 Samordning av metoder for framskrivninger

I foretaksmøteprotokoll 10.01.2017 ble de regionale helseforetakene bedt om å sikre samordning av framskrivninger av kapasitetsbehov:

«Forutsetninger som ligger til grunn for framskrivninger av kapasitetsbehov bør samordnes i større grad enn i dag. Foretaksmøtet ba de regionale helseforetakene, under ledelse av Helse Sør-Øst RHF, om å redegjøre for Helse- og omsorgsdepartementet om hvordan slik samordning kan sikres. Det skal videre beskrives hvilke forutsetninger/anslag som legges til grunn for sentrale variabler ved framskrivninger av kapasitetsbehov. Relevante variabler er demografi og sykdomsutvikling, oppgavedeling mellom spesialist- og primærhelsetjeneste, endrede driftsmodeller knyttet til nye behandlingsformer, medisinske teknisk utvikling, nye teknologiske løsninger osv. Rammene som følger av veileder for utviklingsplaner skal legges til grunn. De regionale helseforetakene skal legge fram en redegjørelse for departementet innen 1. november 2017.»

Helse Sør-Øst RHF har ledet arbeidet med å gjøre rede for metoder for framskrivninger, i samarbeid med de tre andre regionale helseforetakene. En nasjonal arbeidsgruppe har i 2017 utarbeidet rapporten «Samordning av framskrivninger» som er blitt oversendt Helse- og omsorgsdepartementet. Rapporten belyser variabler som må vurderes ved framskrivninger av aktivitet og bemanning, slik som demografisk befolkningsvekst, sykdomsutvikling og variasjon, teknologisk utvikling, nye driftsformer (overgang fra døgn til dag/poliklinikk) og samhandling.

Det arbeides videre med en felles modell for å framskrive aktivitetsutvikling og bemanningsbehov. I arbeidet med regional utviklingsplan vil Helse Sør-Øst RHF se nærmere på variablene som påvirker framtidig aktivitetsutvikling og formulere planer for hvordan variablene kan brukes til endring mot en helsetjeneste med bedre kvalitet og pasientsikkerhet, bedre bruk av ansattes kunnskap og tid, økt oppmerksomhet rundt folkehelse og forebygging sammen med økonomisk bærekraft.

2.3 Oppfølging og dialog med helseforetakene i regionen

Helseforetakene i regionen har i 2017 videreført utviklingsplanarbeidet på bakgrunn av føringer som er gitt. Alle helseforetakene har fått framskrevet aktivitetsbehovet for sitt opptaksområde frem til 2035, basert på Sykehusbygg-modellen, og vil benytte disse i arbeidet med sine lokale utviklingsplaner.

Helse Sør-Øst RHF har hatt dialogmøter underveis med foretakene. Første dialogmøte ble avholdt som et felles møte 6. april 2017. Andre dialogmøte ble avholdt som separat møte med hvert enkelt helseforetak i november og desember 2017, da foretakene var om lag halvveis i utarbeidelsen av sine planer. Et tredje dialogmøte vil bli avholdt før helseforetakene styrebehandler sine utviklingsplaner. Det har videre vært holdt møter der framskrivninger, arbeidsform og format for utviklingsplanene har vært hovedtema.

2.4 Temaer i regional utviklingsplan

I foretaksmøte 16. januar 2018 ble det gitt ytterligere presiseringer om arbeidet med regional utviklingsplan:

«Regionale utviklingsplaner må omhandle de samme temaene som helseforetakenes utviklingsplaner, jf. veileder for arbeidet med utviklingsplaner. Det skal i de regionale utviklingsplanene gjøres en vurdering av kapasitetsbehovet i regionen under ett. De regionale helseforetakene skal bruke samme metodikk for vurdering av kapasitetsbehov, slik at kapasitetsbehovet kan summeres på nasjonalt nivå, jf. protokoll fra foretaksmøtet januar 2017. Bruk av private, inkl. avtalespesialister, må omtales i regionale utviklingsplaner.»

2.5 Nasjonal samordning av regionale planer

Relevant for denne saken er også foretaksmøtets beslutning om nasjonal samordning og utarbeidelsen av Ny nasjonal helse- og sykehusplan, jf. pkt. 3.3.1 i foretaksmøteprotokoll av 16. januar 2018:

«Det skal i løpet av 2019 legges fram en nasjonal helse- og sykehusplan. Planen skal være regjeringens operative redskap for å realisere en bærekraftig spesialisthelsetjeneste.

De regionale helseforetakene skal bistå Helse- og omsorgsdepartementet i planarbeidet. Regionale helseforetak skal levere innspill til planarbeidet knyttet til teknologi, samhandling, kompetanse og psykisk helsevern. De regionale helseforetakene skal innen 10. februar 2018 foreslå overfor departementet hvordan arbeidet knyttet til dette innspillet kan organiseres. Det skal legges til grunn at de regionale helseforetakene skal samarbeide om å løse oppgaven, og at det skal være tett dialog mellom departementet og regionale helseforetak i planarbeidet.

Konsekvenser for bærekraft av ulike tiltak skal beregnes ved hjelp av de regionale helseforetakene sine felles framskrivningsverktøy. Helse Sør-Øst RHF skal koordinere framskrivningsarbeidet.

De regionale helseforetakene skal bistå departementet i arbeidet med ny nasjonal helse- og sykehusplan, og innen 10. februar 2018 foreslå overfor departementet hvordan arbeidet knyttet til deres innspill kan organiseres.»

Helse Sør-Øst RHF har alt bidratt til nasjonal koordinering av framskrivningsarbeidet, og det er pågående dialog med de andre RHFene med sikte på samordning av planer knyttet til innhold og form, blant annet for å gjøre sammenstilling lettere på nasjonalt nivå.

Når det gjelder bistand og innspill til Helse- og omsorgsdepartementet knyttet til nasjonal helse- og sykehusplan og faktorene teknologi, samhandling, kompetanse og psykisk helsevern, vil fordeling og organisering av arbeidet avklares i en dialog mellom ledelsen i de fire RHF.

3. Mandat for arbeidet med regional utviklingsplan

Regional utviklingsplan 2035 skal bidra til utvikling av gode og likeverdige helsetjenester til alle som trenger det, når de trenger det, uavhengig av alder, bosted, etnisk bakgrunn, kjønn og økonomi.

3.1 Mål

I tråd med Nasjonal helse- og sykehusplan legges følgende mål for den regionale utviklingsplanen:

- Styrke pasienten
- Prioritere tilbudet innen psykisk helse og rusbehandling
- Fornye, forenkle og forbedre helsetjenesten
- Nok helsepersonell med riktig kompetanse
- Bedre kvalitet og pasientsikkerhet
- Bedre oppgavedeling og samarbeid mellom sykehus
- Styrke akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus

3.2 Innhold i Regional utviklingsplan 2035

Regional utviklingsplan 2035 vil omhandle de samme temaene som helseforetakenes utviklingsplaner, jf. «Veileder for arbeidet med utviklingsplaner».

1. Den regionale utviklingsplanen skal beskrive status i regionen ved å
 - a. beskrive status for foretaksgruppen i 2018
 - b. gjennomføre en regional framskrivning av aktivitetsutviklingen fram mot 2035 og sammenholde denne med eksisterende og planlagt kapasitet og helseforetakenes utviklingsplaner
 - c. gjøre rede for de faglige prioriteringer som er lagt til grunn innen rehabilitering, habilitering, psykisk helsevern, tverrfaglig spesialisert rusbehandling, hjerneslagsbehandling, kreftkirurgi og prehospitale tjenester
 - d. beskrive fordeling av opptaksområder og plan for oppgavedeling for sykehusene i Oslo-regionen
2. Den regionale utviklingsplanen skal:
 - a. Identifisere de viktigste utviklingstrekkene og driverne for utvikling fram mot 2035
 - b. Vurdere effekten av utviklingstrekk og drivere på aktivitetsutviklingen
 - c. Beskrive en plan og et målbilde for hvordan man kan benytte endringsfaktorene til å utvikle en helsetjeneste med bedre pasientkvalitet, bedre bruk av ansattes kompetanse, bedre folkehelse og med bærekraft

Den regionale utviklingsplanen skal være ett av grunnlagene for fremtidige beslutninger om fag- og virksomhetsutvikling, funksjonsfordeling, sykehusstruktur og investeringer i regionen. Effektiv pasientlogistikk, både inn og ut fra sykehusene samt internt i regionen, må belyses sammen med hensiktsmessig oppgavedeling.

Planen skal gi svar på/retning til hvordan befolkningen i regionen skal få fremtidige helsetjenester med høy kvalitet på en effektiv måte. Det må tas hensyn til pasientenes rett til selv å velge behandlingssted.

Planen må, på bakgrunn av faglige vurderinger, legge til grunn at det vil skje endringer i oppgavefordeling mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten. Psykisk helsevern og rusbehandling vil tillegges spesiell vekt.

Digitalisering, teknologisk utvikling og IKT skal beskrives og så langt det er mulig, «oversettes» til praktiske konsekvenser for utviklingen av helsetjenestetilbudet i regionen.

Det vil videre bli foretatt en samlet aktivitetsframskrivning, kapasitetsvurdering og vurdering av bemanningsbehov basert på felles metodikk, herunder variabler knyttet til demografi og sykdomsutvikling, oppgavedeling mellom spesialist- og primærhelsetjeneste, endrede driftsmodeller knyttet til nye behandlingsformer, medisinsk teknisk utvikling, nye teknologiske løsninger mv. I dette arbeidet skal forutsetninger som åpningstider og beleggprosent vurderes.

Økonomisk bærekraft vil være sentralt i planleggingen og målet er å anvende regionens samlede midler i en hensiktsmessig balanse mellom drift og investering. Planen må ta hensyn til den økonomiske utviklingen som forventes og gi retning for fremtidige investeringer som er realistiske i forhold til regionens samlede økonomiske handlingsrom. Planen må således se helseforetakenes investeringsplaner i sammenheng og knytte disse sammen i en helhetlig plan for investeringer i regionen.

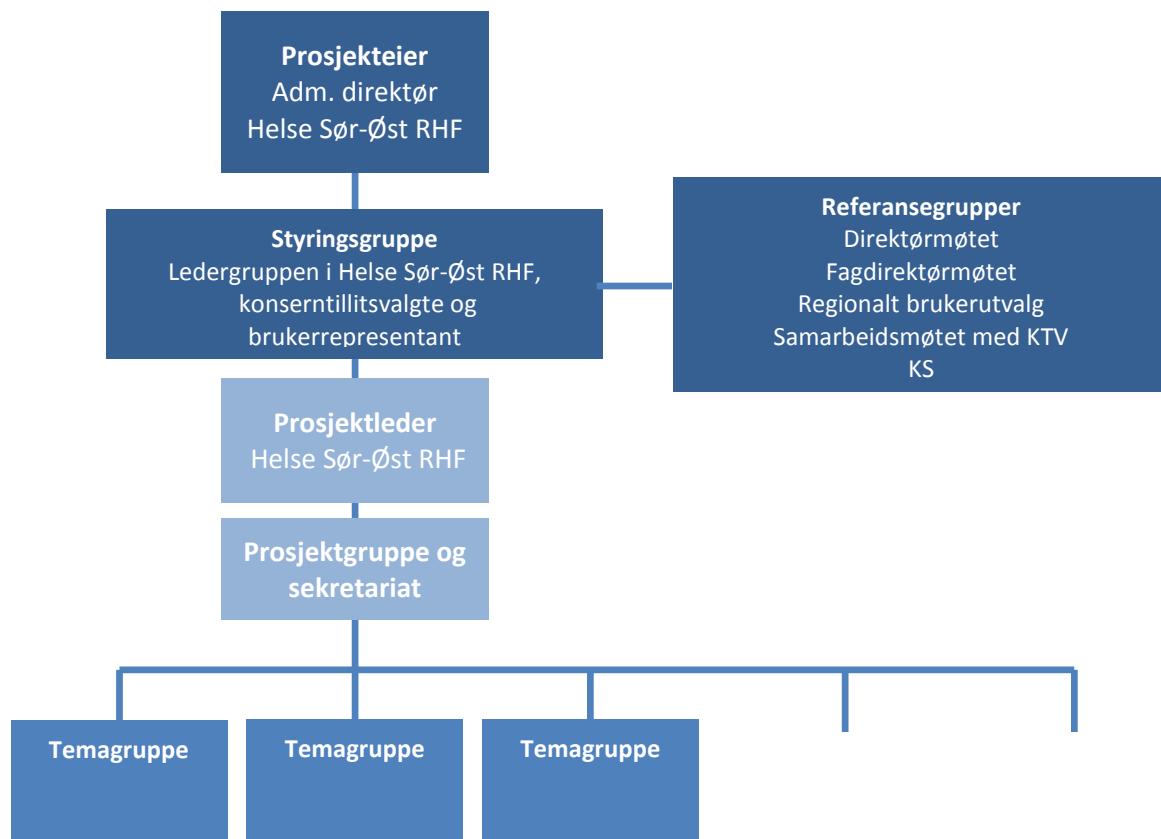
Konsekvenser for bærekraft av ulike tiltak skal beregnes ved hjelp av de regionale helseforetakenes felles framskrivningsverktøy.

Bruk av private tjenestetilbydere, inkl. avtalespesialister, vil bli omtalt. Videre vil de regionale helseforetakenes innspill til Nasjonal helse- og sykehusplan vedrørende teknologi, samhandling, kompetanse og psykisk helsevern inngå.

3.3 Prosess og organisering av arbeidet

Arbeidet med utviklingsplanen skal følge de krav til prosess og involvering som er beskrevet i «Veileder for arbeidet med utviklingsplaner».

1. Arbeidet med regional utviklingsplan organiseres som et prosjekt (se figur under) og ledes fra Helse Sør-Øst RHF med deltagelse fra alle avdelinger i det regionale foretaket.
2. Arbeidet skjer i samarbeid og dialog med relevante aktører i helseforetakene, brukerrepresentanter og konserntillitsvalgte, samt de andre regionale helseforetakene
3. Styret vil bli orientert gjennom våren 2018 og høringsutkast skal være ferdig til styremøtet i juni 2018.
4. Etter høringsrunde vil høringsvarene analyseres og prosjektet vil deretter utarbeide endelig versjon av regional utviklingsplan i dialog med relevante aktører
5. Endelig plan skal være ferdig til styremøtet i desember 2018.

En overordnet fremdriftsplan følger som vedlegg til saken.

4. Administrerende direktørs oppsummering og anbefaling

Helse Sør-Øst RHF skal innen desember 2018 ferdigstille *Regional utviklingsplan 2035* for Helse Sør-Øst i tråd med gitte føringer og mål angitt i nasjonal helse- og sykehusplan.

Administrerende direktør vil presisere at *Regional utviklingsplan 2035* skal tegne et bilde av ønsket utvikling for Helse Sør-Øst, og den skal kunne brukes som et grunnlag for nasjonal helse- og sykehusplan.

Regional utviklingsplan 2035 skal presentere framskrivninger og kapasitetsbehov og konkretisere hvilke strategiske mål og tilhørende tiltak som kan legge grunnlag for en bærekraftig helsetjeneste fram mot 2035. Administrerende direktør mener at *Regional utviklingsplan 2035* således skal danne grunnlag for at Helse Sør-Øst kan møte utviklingstrekk og utfordringer helsetjenesten vil stå overfor. Den skal bidra til utvikling av gode og likeverdige helsetjenester til alle som trenger det, når de trenger det, uavhengig av alder, bosted, etnisk bakgrunn, kjønn og økonomi.

Videre skal den regional utviklingsplanen sammenfatte helseforetakenes utviklingsplaner og kvalitetssikre disse opp mot regionens samlede «sørge for»-ansvar og kapasitetsbehov.

Administrerende direktør legger til grunn at arbeidet med *Regional utviklingsplan 2035* i hovedsak utføres av interne ressurser og gjennom bred involvering og forankring. Dette vil bli ivarettatt gjennom deltagelse i prosjektet og gjennom høringsrunde.

Administrerende direktør mener det er lagt opp til en målrettet og effektiv prosess for et omfattende arbeid og ser fram til en god prosess og et godt samarbeid med brukere, tillitsvalgte, helseforetakene, KS, de øvrige RHFene og Helse- og omsorgsdepartementet. Styret vil bli holdt underrettet om fremdriften i arbeidet.

Administrerende direktør anbefaler at styret gir sin tilslutning til overordnede føringer og rammer for arbeidet med regional utviklingsplan og slutter seg til mandat for og organisering av planarbeidet.

Trykte vedlegg:

- Overordnet fremdriftsplan

Utrykte vedlegg:

- Ingen